

AZ ORMOK FELÉ.

Ereszd a féket, Hulljon, ami hulló.
Ne kísérenek tovább, akik félnek.
Most már amerre mi rohanunk
Hajolnak a fák, sírnak a sínek
Fogy el az élet.

Tűz, tűz, Péter. Most hajlunk fordulóra
Innétől kezdve új útra térünk,
Asszonytalan, virágtalan táj,
Naptalan nappal, éjszaki éjjel
Kacag elébünk.

Ránk nem vár, Péter, állomás a célnál.
Ezer öl mélység állt majd meg minket,
— Szikrázva felbúgunk még egyszer —
S lecsókolják megváltott tündérajkak
Holt szemeinket.

Csanády György.

Golgotha.

(Novella.)

Az arimáthiai József háza a Bezeta nevű városrészben állott, amellet a széles ut mellett, amelyik a Halkaputól kiindulva északnyugat felé a Damaszkusi kapun át vezetett ki a városból. Jerusalemnak ez a része a régi város falain kívül terült el és bekerítetlen volt még akkor. Új városnak is nevezték, mert a régihez képest az is volt. A város falai nem fogadhatták be a folyton szaporodó népességet, így lassankint a falakon kívül, a város nyugati szélén keletkezett ez a városrész. Mint aféle külváros, rendezetlenül, összevissza és szétszórtan terpeszkedett a falak körül. Nagyobbára nyomorult viskókból állott, de természetesen laktak itt gazdag betelepülők is, akik az üres terület egy-egy részén szép kerteket ültettek s csinos házakat építettek maguknak. — Arimathiai József, a gazdag kalmár, akinek az apja Kisázsziából vándorolt ide vissza, örökségül kapta a damaszkusi ut mellett elterülő kertet és az uttól mintegy ötven lépéssel bennebb épített erős, tágas házat. Sűrű balzsambokrokából alakított élősövények között lehetett bejutni a házba, amelynek görögös oszlopsora és előcsannoka volt; ebből mindjárt egy nagy terem nyílt.

Ezen a különösen forró reggelen, mikor az ut elviselhetetlenül fehérlett és a balzsambokrokat bemeszélte a por, a félhomályos teremben egy kis csoport szorongó, sápadt férfi járt fel alá némán, riadtan. Olykor egyik-másik az ajtónyíláshoz ment és lappangva kémlelt ki az utra. Néha egymásra néztek, aztán újra szótlanul ödöngtek ide s tóva a teremben. Zavartak, megrettentek, leverték és tanácstalanok voltak. Végre egyikük, magas, komoly férfi, megszólalt:

— Nem kellett volna cserben hagynunk!

— Mit tettél volna Jakab? — kérdezte egy ifjú halkan. — Mondtam, hogy a Mester elutasította a védelmünket! Nem is állt szóba velem, mikor az éjjel hozzáfurakodva, megkérdeztem . . .

— Mindegy, Márkus! — válaszolt Jakab türelmetlen kézmozdulattal. — Nem kell az ilyet kérdezni. Gyávaság volt! Pirul az arcom! . . . Mit tettünk, irgalmas Isten?!

— Talán még sem fogják megölni . . . szólalt meg töprenkedve Tamás.

— Kaiafas engedné ki karmai közül az áldozatot? Nem ismered . . . rázta a fejét András csüggedten.

— Mindnyájan veszedelemben forgunk . . . ül-

dözni fognak! — szólt közbe Filep. — Különben meg is mondta előre.

— Talán a helytartó belátja, hogy ártatlan, vélekedett Tamás újra. De miért is nem jön József? Már rég itt lehetne . . . Ó hirt tud adni arról, ami a prokurátornál történt.

— János is ott van? — kérdezte Máté.

— Ott, felelt Jakab. Az a fiu mindnyájunkat megszégyenít. Egy percre se hagyta el még . . . Mit tegyünk? Mit kellene tennünk, Istenem?

— Jön József! — kiáltott ekkor Bertalan, aki egy oszlop mellől figyelte az utat.

Arimathiai József sietvést, szinte futva érkezett meg. Lihegve toppant a terembe s egy percre el is vakult a külső világosság után. A szemét dörzsölte . . .

— Mi van, mi történt? Mi lesz Vele? Megszabadul? — rohanták meg egyszerre mind.

József egy székre roskadt. Csüggedten intett és az arcán lecsordult a könny.

— Vége! A helytartó kiadta, hogy megfeszítsék! . . .

A tanítványok feljajdultak. Jakab az öklével verte a fejét. A legtöbben hangosan kezdtek zokogni. De egy valaki közülük, valahol a terem mélyén valósággal sikoltva hördült fel a hirre . . . s nyomban utána arcera vágta magát a földön:

— Ó én nyomorult! Ó én! Én! . . . tördelte kétségbeesve.

Péter volt. Eddig halálos csüggedéssel, marcangoló önváddal hallgatott egy sarokban. A könny szüntelenül ömlött a szeméből. A főpap udvarából még hajnalban ide jött. Azóta nem lehetett vele beszélni. Olyan volt, mint egy vádlott. Meggörnyedt. Megöregedett. A szemei rettentően jajongtak. A szája reszketett. Senki se tudta még, mi történt vele az éjjel a főpap udvarán.

— Lehetetlen! Lehetetlen! — hörgött Tamás a kezét tördelve.

— Meg kellene mentenünk! Menjünk! Mit vártok még? — kiáltott fel hirtelen Jakab, izzó szemekkel, megmarkolva a botját.

Arimathiai József a vállára tette a kezét:

— Az egész nép a halálát kívánta. Ezeren és ezereken üvöltöttek. A helytartó is bele sápadt. Széttépnének, Jakab! Egy egész század katona fogja hozni, hogy az uton össze ne marcangolja a tömeg . . . Mit akarsz?

— Hát aztán? Nem drágább-e Ő, mint az élet? Mit ér ugyanis nélküle élni?

— Ő nem akarja ezt, mondta József. Tudod, hogy nem akarja a harcot. Hát nem tudod, hogy Ő akarja a halált? Ó, ha láttad volna! . . . József felzokogva takarta el arcát . . . De aztán magához tért:

— Barátaim! A Mestert erre fogják hozni. A királyi várból hozzák a Halkapun át a Damaszkusi kapu felé. A Kopnyára viszik, a régi kőbánya fölé, a Jeremia barlangja felett. Ott a vesztőhely. Ez az ut vezet oda. Hallottam, mikor a százados kiadta a parancsot . . . Vigyázzatok! Az Istenért, nehogy megtudják, hogy kik vagytok és hogy itt rejtőztök. Széttépnének! Az én házamban nyugodtan lehettek, mert senki se tudja, hogy én is az Ő hive vagyok . . . De az Istenért ne mutatkozzatok! Nekem is végem lenne. Felgyujtanák a házamat és agyon vernének . . . Gondolj erre is Jakab! Hiszen tudod, hogy az Ur mindent előre megjósolt . . . mit tehetnénk mi?

— Ó jaj nekem! — kiáltott Péter újra.

Mind kétségbeesetten tördelték a kezüket és sártak. Ujra kezdődött a néma, tébolyult ödöngés a teremben. Mint a vadak a ketrecben, tehetetlenül.

Egy öt-hat éves, göndörhaju, csillogószemű kisfiú szaladt be a kertből. Jósiás, a József fiacskája. A gyermeknek ki volt pirulva az arca:

— Édesapám! ujjongott, édesapám! Mit láttam?! Mennyi ember! . . . az uton jönnek, messze . . . erre jönnek! . . . nagy zugás! kiabálnak! . . . [Katonák csillogognak . . . Katonák! . . . Látni fogjuk őket édesapám . . . a fügefafa tebejéről láttam ám!

József magához szoritotta a kis fiút:

— Csitt gyermekek! nem szabad kiabálnod! maradj itt! A katonák megverik a kis fiúkat! . . . Intett a többieknek: — Jőnek már, vigyázzatok! Aztán halalkan tette hozzá: — Én előre kimegyek most és majd a tömeg közé keveredem. Ti maradjatok csendesen. Senki se mutakozzék. Jósiás, maradj a bácsikkal és hallgass! . . . Intőleg felemelte még egyszer az ujját és kiosont a kertbe. Csakhamar jóval fennebb az ut szélén bukkan ki a fák közül, aztán átment az utra. Egy kőrakás mögött meglapult.

A teremben fojtott, szomorú csend lett. Mindenki a szívével hallgatott és figyelt a város felé. Távolról valami komor zugás hangzott fel. A gyermek félénken hordozta körül a szemét. Nem értette a csendet és szomorúságot. Odament Jakabhoz:

— Bácsi, haragszol? — kérdezte szeptegve.

— Nem fiacskám! csitt! . . . mormogta Jakab, megsimitva a fejét. Ül szépen!

— Miért sirtok? — suttogta a gyerek nagy, kerek szemekkel. Mind sirtok. Mi bajotok van? — Senki se felelt. Jósiás egy szegletbe sompolygott s félénken meglapult. Onnan nézte szorongva és értelmetlenül a férfiakat.

A zugás mind tisztábban hangzott. Mintha már egyes élesebb kiáltások is kivehetők lennének. Mintha hömpölygő vizáradat közeledne . . . De látni még nem lehetett semmit, mert a fák egy kanyarodónál eltakarták az utat.

Egyszerre a ház előtt egy ember haladt el az uton. A város felé ment. Sietett. És vidáman énekelt. Az ünnepre megy a városba.

— Cirenei Simon! — suttogta Máté az atónál.

Az örök jókedvű Simon! ha tudná, minek megy elébe!

Az ember ellépett. A nótája még sokáig hallott messziről . . . de aztán egyszerre, mintha kettévágták volna, elhallgatott. Fent a kanyarodónál hirtelen megtorpanva, megállt. Jól lehetett látni, hogy a kezét a szeme elé emeli és néz . . . visszafordul . . . megint előre néz . . . tétovázik . . . Mintha vissza akarna térni . . . Csakugyan! jön is vagy tíz lépést vissza . . .

... Ekkor a kanyarodónál felbukkan a tömeg . . . egyszerre egész förtelmességében zug fel a kiabálás, az ordítás, a hujjogás, az átkozódás, a kacagás és káromkodás orkánja. A rengeteg porban, a tömeg közepéből három keresztfa magaslik ki. Ijesztő látvány.

Mintha a kereszték előredülve bukácsolnának s maguktól jönnének . . . akik a hátukon hozzák, azokat nem lehet látni . . . a bitó földre nyomja őket s a tömeg ellepi. A katonák dárdái villognak a napfényben.

Most a tömeg Cirenei Simon mellett hömpölyög el, aki félreállott az útfélre. Ugyanekkor az egyik kereszt elvágódik a tömegben. Eltűnik. Aki cipelte, összeesett.

A tömeg megtorpan. Nagy kavarodás, ordítás . . . Mindenki a közép felé törekszik. Cirenei Simon egyedül áll az útszálon, s látszik, hogy nyugtalanul és bosszusan várja, hogy tovább mehessen. Ekkor azonban egy katona válik ki. Valamit magyaráz . . . Az emberek ordítanak, tiltakozva rázzák a karjukat . . . Ni, az egyik Simonra mutat! A katona vállon ragadja . . . Tiltakozik . . . Látszik, hogy kiabál,

huzódozik . . . Most berántják a tömegbe . . . egy-két perc múlva a harmadik kereszt ismét a tömeg feje fölé emelkedik és támolyogva megindul . . . jönnek . . .

A tanítványok az ajtóhoz osonnak. Kétfelől egymás vállán át, óvatosan és remegve tekintenek ki . . . A kis Jósiás is odacsuszlik a lábaikhoz. Négykézláb tekint ki a lábak között.

— Itt vannak! . . . hangzik a Jakab fojtott hangja.

Péter támolyogva jön előre a sötétből. Ő is az ajtó felé tart. Az arcán iszonyu szenvedés.

Most gyorsan, gomolyogva zug el a szemük előtt minden.

— Katonák . . . Katonák! . . . hangzik a Jósiás suttogó, izgatott gyermekhangja.

— Csitt! . . . Hallgass! . . . szívszen rá valaki.

— A papok . . . Hannás! . . . Kaiafás! . . . Átkozottak! — hördült fel Jakab.

— Máriát látom . . . János támogatja . . . Ott ni! . . . Mint a halál!!

— Magdaléna! . . . a haját tépi . . . a ruháját . . . sikoltoz! . . .

— Salome!

— József már ott van köztük! . . .

— Édesapám! — kiált fel Jósiás . . . és nyomban elnémul, amint hirtelen befogják a száját: Hallgass!

— A kereszték jönnek! . . . Kik azok a vad fickók? . . .

— Tolvajok, rablók! . . . Ezekkel együtt kell meghalnia! . . . Ó, iszonyatos!

— Cirenei Simon hozza a keresztjét . . . Simon! Kényszerítették! Borzasztó!

— Látjátok?! Ott van! . . . Ó! Ó! Ó! Ott . . . Ó irgalmas Isten, mi lett belőle! . . .

— Jaj nekem! — zokog fel Péter.

— Mester! . . . Messiás! . . . Urunk! . . . Csupa vér az arca . . . a vére esorog!!!

— Alig tud lépni! . . . Töviset nyomtak a fejébe! . . . Ide néz! . . .

— Ide néz! . . . Nem bírom elvselni! . . . Isten! Irgalmas Isten!

— Ide néz! . . . Jaj . . . jaj a szemé! a szemé! Péter betántorodik és összeesik a földön zokogva.

A menet ordítva zug el a ház előtt . . . Porfelhő takar be mindent . . . Vége.

A terem megtelik a férfiak viharzó zokogásával.

A kis Jósiás nem szerette a dolgot. Sohase látott ennyi felnőtt férfit sirni. Nem értette őket. Szeretett volna kissonni a kertbe. De az édesapja azt parancsolta, hogy a szobában maradjon. Pedig jó volna a katonák után menni . . . Aztán nem tudta, kivel álljon szóba? Szeretett volna beszélgetni valakivel. Mesét hallgatni legalább . . . De ezek az emberek itt! . . . Vajjon miért olyan búsak? Talán valakijük volt az, vagy azok, akiket meghalni vittek? De hiszen azt Jósiás is tudja, hogy csak a gonosz embereket feszítik meg . . . Talán rablók ezek is? . . . Akkor még megölik! . . . Megijedt és szepegni kezdett. Egyszerre gonosznak látta a férfiak arcát . . . Különösen az a komor, deresfejű ember, aki ott a sarokban gubbaszt! . . . Hogy forog a szemé! . . . Hogy morog magában! . . . Jósiás sirni kezdett:

— Édesapám! . . . Hol van édesapám? . . . Édesapámhoz akarok! . . .

Péter felrettent a gyermeksirásra. Az arca ellágyult. Magához huzta a kis fiút. Az huzódozott, remeggett, sirt.

— Ne félj, kis fiam! mondta Péter, no, ne sirj! Visszajön édesapád . . . mindjárt itt lesz!

— De én félek tőletek! — kiáltott a gyermek,

— Tőlünk? Miért fiam? . . . Mi nem bántunk senkit . . . téged sem . . . téged épen nem.

— Hát nem rablók vagytok ti?

— Hová gondolsz, fiacskám? . . . Az Istenért? . . .

— Hát akkor miért siratjátok a vezéreteket, akit megölni vittek? Vagy ő nem volt gonosz?

— Édes gyermekem! a legjobb volt a világon, a legszelidebb, a legkedvesebb.

Péternek zokogásba fult a szava.

— Mit mondasz? — kérdezte a gyermek bámulva. Hát akkor miért ölik meg? . . . Három ártatlant! . . . Hogy lehet az?

— Nem három, fiacskám. Kettő gonosz volt. De Ő! Ő az Isten fia volt!

— Isben fia? Istennek fia van? — álmélkodott Jósiás. — Melyik volt az?

— Az a véresarcu, töviskoronás . . . az, aki a kereszték után ment. Nem láttad?

— Ahá! bólintott Jósiás, tudom már! Nagyon megverték szegényt. Nagyon haragudtak reá! . . . Hát Isten fia volt? És miért engedte Isten, hogy megöljék?

Mindenk zavartan nézett össze.

— Ez az! Épen ez az! Miért . . . miért? — sutogta rekedten Tamás. — Ó, fiam, ha azt tudni lehetne!

— Engem nem hagyna az édesapám, tudom! Az egész város jöhetne ellenem, még sem hagyna! . . . Vagy Isten nem szerette az ő fiát?

— Ó fiam, hogy mondhatasz ilyet? . . . De hogyné szeretné!

— Akkor talán nincs otthon . . . elment valahová . . . vagy aludt . . . vagy nem tud róla? . . . Vagy talán nincs neki hatalma, hogy megmentse? . . . kérdezte a gyermek komolyan.

— Nem birom! nem birom hallgatni! ugrott fel Jakab . . . Ez a gyermek a szivemből tépi ki a szavakat! . . .

Péter reszkető kézzel simogatta meg a göndör fejecskét:

— Értsd meg fiam! mondotta, a szemeit Jakabra emelve s körülhordozva a többiekén is, — Isten mindent lát és mindent megtehet. De az Ő szent fia maga akarja a halált.

— Ezt nem értem, szólt a gyermek. Hogy lehet?

— Istenemre, én sem értem, fiam, — mormogta Tamás nagyot sóhajtva és busan rázta a fejét.

Péter felállott, szétnézett társai közt. Az egyik keze a gyermek fején maradt. A másikat felemelte:

— Én értem, barátaim! Az éjszaka értettem meg. Saját magam hitványságából értettem meg! . . . Jaj nekem, hogy most már értem! . . . Ujra felzokogott.

Mind megdöbbenve fordultak feléje:

— Mi történt veled az éjjel? — kérdezték.

— Megtagadtam . . . amint megjövendölte . . . háromszor! Gyáván, hitványul, nyomorultul tagadtam meg . . . Ó, hogy nézett reám! . . . a szeméből értettem meg mindent! . . . Hogy Ő a Messiás, az Isten fia, aki mindent előre tudott . . . Aki mindent tud! Irgalmas Isten, miért kellett ezt így akarnod?? Hogy éppen én, aki imádván szerettem! . . . Péter visszaroskadt a székbe s eltakarta az arcát.

Majd felnézett és izzó szemekkel kiáltott fel:

— Hát talán azt hiszitek, az történik vele, amit az emberek akarnak? Hát nem látjátok, nem értitek, hogy Ő parancsol itt mindenkinek?? Hogy gyilkosai neki engedelmeskednek? Hogy Ő akarta, Ő, hogy meglátszódjék, egészen tisztán látszódjék meg: mi az ember?! mi lakik az emberi szivben?! Hogy micsoda feneketlen pokol az emberi lelke!

— Rettentőket mondasz! a fejemben derengeni

kezd valami borzasztó világosság! . . . kiáltott fel Máté a homlokához kapva.

— Igen, igen, kiáltott fel Péter, akarta, hogy úgy bánjunk el vele, mint a vadállatok . . . hogy cserbenhagyjuk, megtagadjuk, megöljük, megkínózva őt, aki csupa szeretet! Mert mi is kínozzuk és öljük Őt! . . . Mi különbség van köztem, közted és Kaiafás között? meg a közt a két lator közt, akiket Velg vittek? Semmi, semmi! . . . Bűn, gazság, romlottság mindenütt! . . . Ezt akarta világosságra hozni! Ezt, hogy lássuk és jajgassunk felette és a lábaihoz esve imádjuk és kövessük Őt! . . . Hiába beszélt, hiába gyógyított, hiába tett csodákat, mi nem láttuk meg a magunk romlását az Ő istensége tükrében! . . . Most szenved, vérzik, meghal, hogy így mutassa ki szeretetét s így gyujtsa fel a szivünkben a lángot . . . Ó jaj, hogy így kellett lennie!

Mintha vakító villám csapott volna közéjük, a tanítványok kővé meredten, elnyilt szemekkel bámultak a mlységbe, amely feltárult előttük.

A kis Jósiást már rég nem érdekelte ez a beszéd. Egy pillangóra bámult, amelyik az ajtó előtt csapongott. Mikor észrevette, hogy nem törődnek vele, hirtelen elszánta magát és kiosont a kertbe.

Egy-két rettentően hosszú óra telt el. A tanítványok lelkét felforgatta a Péter vallomása. Rettentő válság háborgott a szivükben. Félelmes csend szakadt közéjük. Egy-egy sóhaj röppent fel méha. Nem tudták, mi lesz, mit tegyenek . . .

Az uton két ember haladt el. A Koponya felől jöttek. Hangosan, izgatottan beszéltek:

— Rettentő szenvedés ez! . . . Nem tudtam nézni már! . . . szólt az egyik.

— És ártatlanul . . . ártatlanul! . . . Iszonyatos bűn volt! Meglásd, ennek szörnyü vége lesz. A Názáreti ártatlan. Több! . . . Barátom, a Názáreti tényleg az Isten fia! . . . Ha magam nem hallom, nem hinném el soha! De a fülemmel hallottam, hogy felszegezve és vergődve a borzalmas bitón, imádkozott a gyilkosaiért! . . .

A másik megállt.

— Mit mondasz? — kérdezte megdöbbenve. — Én nagyon távol álltam . . . Mit mondott?

— Saját fülemmel hallottam. Irtózatos volt, mert a melle hörgött és a szája vonaglott a kintól . . . és alatta ordított a csöcselék, szidták, csufolták, örvöngtek. A vén Hannás röhögött és valaki azt kiáltotta: ha Isten fia vagy, szállj le! — Szavamra! még az egyik rablógyilkos is csufolódott vele, pedig annak a szemei meredtek ki már a gyötrelmetől és véres nyál csurgott a szakállára. És Ő az égre nézve sóhajtott, hangosan: Atyám, bocsásd meg nekik! nem tudják mit tesznek! . . . Hát lehet-e az ember az ilyen?

— Csodálatos, mormogta a másik, merőn nézve a földre. Hihetetlen! Ilyen szeretet és szelidség! . . . Barátom, iszonyatos bűn volt ez . . . iszonyatos!

— Az Isten irgalmazzon nekünk! . . . Komoran mentek tovább a város felé.

A beszéd, amely tisztán hangzott be a terembe a dél füledt csöndjében, rettentően felkavarta a tanítványok lelkét . . . Tehát megfeszítették! . . . Tehát vége. És még ott is, a kereszten is másokra gondolt! . . . Mindent elfeledtek, önmagukat is és újra, egymás nyakába borulva siratták az Isten fiát.

A dél elmúltával egyszerre különös dolog történt. Mintha a vakító napfény elé valami fátyolt vontak volna. Megmagyarázhatatlan gyorsasággal elho-

mályosodott minden. Az ijesztő csöndben szivszorítóan félelmes volt ez a sötétedés.

— Alkonyodik! — kiáltott Bertalan felrettenve.

— Lehetetlen! szólalt meg Tamás. Most mult dél.

Mind az ajtó felé tódultak . . . A szívük elszorult.

Egyetlen szellő sem rezdült, egyetlen lomb sem moccant s ime, az ég mégis hihetetlen sebességgel elborult. Különös, óriási, fekete felhődemónok hömpölyögtek a nap elé. Ugy rohantak a négy égsark felől előre s borultak egymásba a magasban, hogy az valósággal dermesztő volt. A természetfeletti csend csak növelte a jelenség rettenetességét.

De a csendet csakhamar zsbongás törte meg. A tömeg halálra rémült a vesztőhely körül és kezdett hazafelé sietni. Előbb csak egy-két ember, aztán kis csoportok, aztán nagy csapatok, aztán szakadatlan hullámszerűség. A fenyegető felhőrések alatt, a fantasztikus félhomályban kiáltások hangzottak:

— Szent volt!

— Isten fia volt!

— Itt a világ vége!

— Mit cselekedtünk?

— Fussunk!

Egyszerre, amint a sötétség teljesen elborította az eget, irtózatossárga villám nyilallott át a firmamentumon. Kisérteties fényében halálraremült, egymáson átbukdácsoló, egymáson taposó, őriöngő emberek arca sápadt fel. Aztán eget, földet megrázva dördült meg a menny haragja. Erre villám villám után cikázott át a sötétségen és a dörgés szakadatlan, idegrázó harsogássá válva, rémülettel töltötte be a mindenséget.

Egy hatalmas villámlobbanás fényében feltűnt az Arimathiai József alakja az ajtóban . . . Mind odasereglettek és kérdve meredtek reá.

— A Mester kiszenvedett . . . jelentette tompa, reszkető hangon.

József töredekezve, gyorsan mondta el, amit látott.

Minden szava törként járta át a tanítványok szívét.

— A holttest nem maradhat a fán az ünnep

miatt — végezte be elbszélését. Még ma el kell temetni.

Nekem a helytartóhoz kell mennem. Elkérem az Ur

testét és ideiglenesen betesszük az én kertem új sir-

boltjába, amelyik ott van a vesztőhely közelében. Amíg

visszatérek, a centurio várni fog. Mert el akarta ásatni

a testet a bitó alatt. De aztán megígérte, hogy meg-

vár. Ambár a katonák is halálra vannak rémülve a

sötétség és égzengés miatt. Most hát sietnem kell! Az-

tán idehozom majd Máriát és az asszonyokat is. Já-

nos van velük. Ott jajonganak a kereszt alatt.

Még intett nekik s aztán kilépett a sötétbe. A

villámfénynél látták, amint a futó tömeg közé vegyült.

A sötétség még nőtt és az égzengés még retten-

többé lett. Odakünn már fáklyákat gyújtottak az uton

és azok fényében menekültek. Zavaros kiabálás hang-

zott. Az emberár szakadatlanul özönlött visszafelé.

Egyszerre azonban még rettenetesebb dolog tör-

tént. A föld elkezdett remegni. Előbb csak valami bor-

zongás futott át a talajon. Aztán tompa morgás, dörgés rohant el a mélyben. Aztán megingott a föld és rázkódni kezdett. Az uton irtózatossárga pánik tört ki. Az emberek jajgattak, egymást verték le és a földön hemperegtek. Egy elszabadult ló vad nyerítéssel taposott át a tömegben, mindenkit elgázolva.

Most egy nagyobb csoport rohant el az uton. Szolgák, fáklyákkal a kezükben, öszvéreket és lovakat vezettek. A fáklya fénye a Hannás főpap halálraremült véresearcába világít. Az öszvér nyakába feküdt és jajgatott. Mögötte Kaiafás és a szanhedron tagjai vágattak. A tömeg ordítva ugrott jobbra-balra.

Ekkor valaki felkiáltott:

— Gazok, hóhérok! Szentet öltetek meg!

— Isten fiát öltetek meg!

— Jaj nektek!

Kövek repültek a vágatók után . . . De a föld újra haragosan megingott és megrázkódott. Alapjában rendült meg, mintha nem tudná türni a hátán a feneketlen bünt és romlást.

A lovasesapat egy halomban fetrengett a kanyarodónál. A menny dörgése, a föld haragos morgása és a levegő süvöltő zugása közé kétségbeesett ordítás és jajgatás vegyült. Az állatok halálos rémülettel, bögve ugráltak fel és hurcolták magukkal gazdáikat. Némelyik ott maradt a földön. Aki tehetett, gyalog szaladt tovább.

Végre megeredt az eső. Egyszerre, zuhogva kezdett ömleni. Vad sélrohamok süvöltöttek át a város felett. Mintha a világ vége jött volna el.

Talán egy óráig szakadt, teljes erejéből, a zápor. A föld pedig újra és újra összerázkódott. A szél sivitásán keresztül hatalmas zuhanások és roppanások zaja hangzott fel. Fák recsegése, sziklák omlása, házak dőlése.

Végre az eső megállt. De a sötétség nem szűnt meg, a villámlás még újra és újra fellobbant. És a föld hánykolódott.

Végtelen hosszú várakozás után, egy hirtelen támadt szünetében a vihamak, fáklya villant fel az uton s tartott a ház felé. József tartotta.

A fényében feltűnt János, amint a roskadozó Máriát támogatta. Mögöttük Magdaléna és Salome jött, összeölelkezve.

Mikor az asszonyok elvonultak, ő nem, hogy aludjanak, csak hogy egyedül legyenek fájdalommal, József elmondta, hogy mire visszatért az engedéllyel, a katonák már nem voltak ott. A két rabló összetört lábszárakkal fetrengett a földön és épen végsőt hörögtek. De az Ur teste ott függött még a kereszten. Az oldalából is folyt a vér. Valamelyik katona átdöfte, hogy megbizonyosodjék haláláról. Az asszonyok és János ott maradtak. Őket semmi félelem el nem vonhatta onnan.

— És csodálatos! — mondotta József — a Koponyán nem regett a föld! És amíg levettük az Ur testét és levittük a kertbe s betettük a kész kőgyába, minden csendes volt. A kertész, János és én egy nagy követ hengerítettünk a sir szájára. Aztán hazajöttünk. Az Ur vezette lépteinket. A föld egyet se vonaglott alattunk. De mikor már túl voltunk azon a hágón, amely ép szembe van a Koponyával, a völgy felől, ahol a sir van, egy rettentő, iszonyatos roppanást hallottunk. Mintha minden hely leroskadt volna a hátunk megett. De olyan szuroksötét volt, hogy semmit se láttunk. A fáklya csak egy-két lépésre világított. Magdaléna vissza akart térni, de rávettem, hogy mégis jöjjünk haza, majd az ünnep után ugyanis visszamegyünk, hogy bebalzsamozzuk. Tehát eljöttünk . . .

Szittner és Hoffmann

Therapia laboratorium és dobozgyár r.-t.

SZEGED.

Telefon 5-09.

KÉSZIT:

Gyógyszerészeti dobozokat, papírárakat, kereskedelmi dobozokat, cukrászati dobozokat, díszműárakat, reklám cikkeket.

Borzasztó nap volt, borzasztó . . . ez a rettentő vihar is, az Ég haragja! . . . De mégis, barátaim, minden borzalom között, a legborzasztóbb az volt, amit hazajövet láttam. Szerencse, hogy János és az asszonyok nem látták, mert maguk elé néztek a földre és különben se töröltek semmivel. Hát én láttam. Amint a fályát feltartva, az utat vizsgáltam, hogy el ne esuszunk, vagy be ne essünk valami szakadékba, egy helyütt az út felett, a hegyoldalon hatalmas olajfát látok ráhajolni az utra. Ráismertem, hogy ez a legma-

gasabb öregfa a környéken, a lombjai közül egyenesen a Kopnyára lehet látni. Onnan szokták a bábészhuhancok nézni a kivégzéseket. Ennek a fának egyik vastag ágán emberi hulla lógott, felakasztva. Irtóztatón kimeredt szemeiben a borzalom volt megdermedve . . . szederjes arcán a pokol minden gyötrelme . . . a nyelve véresen és kéken fordult ki a szájából . . . vörös haját és szakállát borzalmasan lengette a szél . . . Judás volt, az Iskariótes.

Makai Sándor.

M E S E V I L Á G .

Szerkeszti: KELEMEN ANDOR.

Pistika.*)

— Mesejáték 3 felvonásban. —

Írta: Kelemen Andor.

JÁTSZÁK:

<i>Pistika</i> , kis cigányfiu.	<i>Ólomkatona</i> .
<i>Birike</i> , huga.	<i>Egy baba</i> .
<i>Ili</i> , grófkisasszony.	<i>Egy tündér</i> .
<i>Hugó</i> , bátyja.	<i>Első törpe</i> .
<i>Grófnő</i> , Ili és Hugó anyukája.	<i>Második törpe</i> .
<i>Bébi</i> , komorna a gróféknál.	<i>Csonka ólomkatona</i> .

Meseország lakói: törpék, tündérek, babák, ólomkatonák.

Az első kép Pistikáéknál, a második kép: Meseországban, a harmadik kép a gróféknál történik.

Az első kép második jelenetét és a második képet Pistika, a második kép harmadik jelenetét Pistika és Hugó álmodja.

ELSŐ KÉP.

SZIN. Szegényes cigánykunyhó. Középen hasadozott asztal, törött lábu szék. Oldalt a falon kis drótozott ablak. Jobb sarokban szalmából fekvőhely. Hátul (szembe a nézőtérrel) rozszant ajtó, rongyokkal betömve. Az ablakban vékony gyertya ég.

I. JELENET.

Birike, majd Pistika.

BIRIKE: (A szalmavackon kucorog. Vézna, beteges kis leány.) Istenem, Istenem, milyen sikáig maradtam oda! Még semmit nem ettem, a fejem úgy szorít s úgy táncol előttem minden, minden . . . (Visszadől vackára, kis szünet, aztán belép Pistika.)

PISTIKA: (Vékony cigányfiucska. Rongyos ruhában, hegedű a hóna alatt. Mikor benyit, Birike felrezen.) Birike, Birike, ugy-e soká maradtam?

BIRIKE: Soká, nagyon soká. Olyan sötét van künn, olyan rossz egyedül . . . Hol jártál Pistika?

PISTIKA: Tenyerébe hajtja fejét, szomorúan maga elé néz. Bezárt ajtók között, csaholó ebek közt. Letépték ruhámat, meg-megszalasztottak. Mikor mindenünnen csunyan elkergettek s nagyon fáradt voltam, betértem a gróf ur kastélyába. Itt jó szívek laktak, — gondoltam magamban — tán megkönnyülnek. Leültem a fehér, nagy lépcsőkre s előhúztam a hegedűmet. A kis grófkisasszony ott állt a verandán. Alig, hogy meglátott, odaszaladt hozzám, odaült le mellém, úgy hallgatta végig muzsikálásomat. (Kis

szünet.) Aztán a fiatal urfi is észrevett s reáripakodott a kisasszonykára, hogy szóbaállt velem, engem pedig kidobattott az inasokkal.

BIRIKE (hozzásimul): Édes kis Pistikám.

PISTIKA: Hiszen nem is bántott: én már megszoktam ezt, csak az fáj, hogy máma nem hozhattam semmit, pedig még nem ettél.

BIRIKE: Pistika, Pistikám, majd csak lesz valahogy. Megsegít az Isten, hazajön édesapánk . . . Pistika, Pistika, ne sirj . . . no, lásd már nem is vagyok éhes. (Atöleli bátyját.) Hegedülj valamit, attól mindent, mindent elfelejtjek. Olyan szépen is tudsz muzsikálni! Amikor muzsikálsz, azt hiszem, hogy egy szép, nagyon szép palotában járok . . .

(Pistika kezébe veszi lassan hegedűjét, halkán játszik rajta. Az alatt Birike tovább beszél.)

Te is ott vagy velem aranyos ruhában . . . Körülöttünk kicsi tündérek táncolnak. Olyan a ruhájuk, mint a tejliliom, ha ezüst harmattal szórja be a hajnal . . .

(Az utolsó szavakat akadozva mondja, aztán elereszti bátyját. Egy darabig még hallgatja a hegedűjátékot, ami mind halkabbá válik s Birikét elaltatja.)

II. JELENET.

Pistika és Ili grófkisasszony.

ILI: (óvatosan jön be, félre, idegenül néz körül. Mikor meglátja Pistikát, táncstalanul egy lépést tesz.)

PISTIKA: (Felriad. Ijedten nézi a grófkisasszonyt. Szemét dörzsöli.) A méltóságos kisasszonyka! Istenem! Lehet ez?

ILI: (bátortalanul közeleg.) Én vagyok, Pistika. Azért jöttem hozzád, mert a bátyókám ma nagyon rossz volt; kegyetlen, szívtelen . . .

PISTIKA: Nem, nem, méltóságos kisasszonyka. (Szomorúan.) Velem mind úgy bánnak: hozzá szoktam rég már . . . Csak a méltóságos kisasszonyka olyan jó egyedül.

ILIKE: Miért nem hisz Ilikének?

PISTIKA: (ijedten) Nekem az nem szabad.

ILIKE: Miért ne volna szabad? Lásd, én egy szeretném.

PISTIKA: Mert én csak egy szegény cigányfiu vagyok, akinek kenyere, amit összekoldul muzsikálásával; akit megugatnak a kóborokutyák is, s akit nem állhat ki, utál minden ember.

ILIKE: (hozzálép) De én nem utállak.

PISTIKA: (lecsüggeszti fejét).

* Szinpaddal szemben minden jog a Szeffhét illeti. K. A.